

Rafał Nawrocki

Rachunkowość fundacji i stowarzyszeń

(z suplementem elektronicznym)

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa
Gdańsk 2021

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział 1. Rachunkowość a specyfika działań organizacji pozarządowych	13
1.1. Istota rachunkowości organizacji pozarządowych	13
1.2. Funkcje i zakres rachunkowości	16
1.2.1. Funkcja informacyjna	16
1.2.2. Funkcja kontrolna	18
1.2.3. Funkcja zarządcza (decyzyjna)	20
1.2.4. Zakres rachunkowości	21
1.3. Zasady rachunkowości	24
1.3.1. Zasada memoriałowa	24
1.3.2. Zasada współmierności	25
1.3.3. Zasada kontynuacji działania	25
1.3.4. Zasada ostrożności	26
1.3.5. Zasada wyższości treści nad formą	27
1.3.6. Zasada ciągłości stosowanych metod	28
1.3.7. Zasada istotności	29
1.3.8. Zasada periodyzacji	29
1.3.9. Idea jawności i przejrzystości	30
Rozdział 2. Prowadzenie ksiąg rachunkowych w organizacjach pozarządowych	31
2.1. Podstawowe akty prawne – niezbędne i przydatne	31
2.1.1. Najważniejsze zewnętrzne akty prawne	31
2.2. Statut – najważniejszy dokument wewnętrzny	41
2.3. Polityka rachunkowości	49
2.3.1. Co to jest polityka rachunkowości?	49
2.3.2. Elementy polityki rachunkowości	51
2.3.3. Wzory polityki rachunkowości	53
Rozdział 3. Rachunkowość organizacji pozarządowych w praktyce	87
3.1. Plan kont i obsługa konta księgowego	87
3.1.1. Konto księgowe	87
3.1.2. Zespoły kont	93
3.1.3. Proponowany zakładowy plan kont dla organizacji pozarządowej, nieprowadzącej działalności gospodarczej	96
3.1.4. Konta bilansowe i wynikowe	122

3.2. Fundusze własne i majątek trwały organizacji pozarządowej (konta zespołu 0, 1, 8)	125
3.2.1. Fundusz założycielski	126
3.2.2. Bilans otwarcia	131
3.2.3. Środki pieniężne	133
3.2.4. Pozostałe fundusze	138
3.2.5. Środki trwałe	139
3.2.6. Wartości niematerialne i prawne i ich umorzenie	149
3.2.7. Środki trwałe w budowie	153
3.2.8. Fundusz z aktualizacji wyceny (803)	154
3.3. Należności i zobowiązania (konta zespołów: 2, 3)	155
3.3.1. Rozrachunki z dostawcami (konto 200)	155
3.3.2. Konta rozrachunkowe: wynagrodzenia, instytucje	158
3.3.3. Rozrachunki z wolontariuszami i członkami stowarzyszenia	170
3.4. Rachunek wyników i istota klasyfikacji przychodów i kosztów w organizacjach pozarządowych	172
3.4.1. Istota klasyfikacji przychodów i kosztów w organizacjach pozarządowych	175
3.4.2. Wzór rachunku wyników	177
3.5. Przychody w stowarzyszeniach i fundacjach	178
3.5.1. Podstawowe informacje	178
3.5.2. Darowizny	179
3.5.3. Dotacje i subwencje	180
3.5.4. Zbiórki publiczne	184
3.5.5. Składki członkowskie	185
3.5.6. Pozostałe przychody statutowe	187
3.5.7. Wolontariat	188
3.6. Koszty działalności organizacji pozarządowej	190
3.6.1. Informacje podstawowe	190
3.6.2. Koszty ogólnego zarządu	192
3.6.3. Koszty działań statutowych	202
3.6.4. Koszty wolontariatu	216
3.7. Przychody i koszty finansowe, pozostałe przychody i koszty, rozliczenia międzyokresowe	217
3.7.1. Przychody finansowe i koszty finansowe (750, 753)	217
3.7.2. Pozostałe przychody operacyjne i pozostałe koszty operacyjne (760, 766)	219
3.7.3. Zyski i straty nadzwyczajne	220
3.7.4. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i kosztów	220
3.8. Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów organizacji	222
3.8.1. Koszty podatkowe a bilansowe	222
3.9. Działalność statutowa odpłatna pożytku publicznego	226
3.10. Organizacje pożytku publicznego	233
3.10.1. Status organizacji pożytku publicznego	233
3.10.2. Zwolnienia podatkowe przysługujące OPP	234
3.10.3. Otrzymywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych	234
3.10.4. Obowiązki sprawozdawcze OPP	236
3.11. Księgowość ochotniczych straży pożarnych	237
3.11.1. OSP jako stowarzyszenie	237

3.11.2. Statut	237
3.11.3. Plan kont	238
3.11.4. Przychody i koszty OSP	240
3.12. Uproszczona ewidencja przychodów i kosztów w niektórych organizacjach pozarządowych	243
3.12.1. Warunki prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów	243
3.12.2. Zasady prowadzenia uproszczonej ewidencji	245
3.12.3. Zestawienie przychodów i kosztów	247
3.12.4. Zestawienie przepływów finansowych	251
3.12.5. Karty przychodów pracownika	256
3.12.6. Wykaz środków trwałych i WNiP	259
3.12.7. Pozostałe obowiązki	261
3.13. Środki publiczne w organizacjach pozarządowych	262
3.13.1. Księgowy dotacji pochodzącej z finansów publicznych	264
3.13.2. Dotacje	265
3.13.3. Praktyka księgowa przy dotacjach budżetowych	268
3.13.4. Dokumenty księgowe i dekretacja	273
3.13.5. Sprawozdanie z realizacji zadania publicznego	277
3.13.6. Kontrola finansowa dotacji	278
3.13.7. Kontrola obywatelska korzystania ze środków publicznych	283
Rozdział 4. Zamknięcie roku, obowiązki podatkowe	287
4.1. Inwentaryzacja	287
4.1.1. Obowiązek inwentaryzacji	287
4.1.2. Metody inwentaryzacji	287
4.2. Zestawienie obrotów i sald	290
4.2.1. Rola zestawienia obrotów i sald	290
4.2.2. Koniec roku obrotowego	293
4.3. Sprawozdanie finansowe i deklaracje podatkowe	294
4.3.1. Rachunek zysków i strat	294
4.3.2. Bilans	297
4.3.3. Informacja dodatkowa	299
4.3.4. Wymagania podatkowe	300
Rozdział 5. Rachunkowość organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą	317
5.1. Działalność gospodarcza stowarzyszeń i fundacji	317
5.1.1. Podjęcie działalności gospodarczej	319
5.2. Polityka rachunkowości	320
5.3. Zakładowy plan kont	351
5.4. Organizacja pozarządowa jako podatnik VAT	374
5.4.1. Podstawowe informacje	374
5.4.2. Organizacja pozarządowa jako podatnik VAT	375
5.4.3. Dotacje i składki członkowskie a podstawa opodatkowania	377
5.4.4. Podatek naliczony	380
5.4.5. Księgowość organizacji będącej podatnikiem VAT	381
5.4.6. Termin zapłaty VAT, deklaracji i jednolity plik kontrolny	384
5.4.7. Podzielona płatność	385

5.5. Zeznanie podatkowe	387
5.6. Sprawozdanie finansowe organizacji prowadzącej działalność gospodarczą	387
Rozdział 6. Rachunkowość spółdzielni socjalnych	391
6.1. Spółdzielnie socjalne w polskiej ekonomii społecznej	391
6.2. Podstawowe akty prawne	392
6.3. Polityka rachunkowości	400
6.4. Zakładowy plan kont spółdzielni socjalnej	429
6.5. Ogólne zasady prowadzenia zapisów na kontach	445
6.5.1. Fundusze spółdzielni socjalnej	445
6.5.2. Majątek trwały i obrotowy	447
6.5.3. Rozrachunki	448
6.5.4. Przychody spółdzielni socjalnej	450
6.5.5. Rachunek kosztów spółdzielni socjalnej	454
6.5.6. Wynik finansowy, sprawozdawczość podatkowa i finansowa	456
Bibliografia	463